

D

NYNÄSIN SÄTERI

Nynäsin säteri. Kertomus inventointimatkasta, jonka HuK Irma Lounatvuori ja fil.yo. Kristina Thomenius suorittivat kesäkuussa 1967.

Lähteet: A.R.Cederberg-Veikko Ojala, Heinolan kaupungin historia, Heinola, 1948, ss. 11-61.

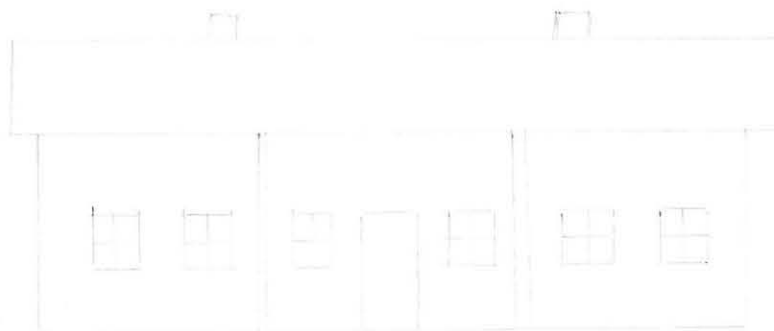
Kulturhistorisk Årsbok, 1934, Helsingfors, ss.31-36.

A.W.Rancken, Nynäsin säteri ja sen omistajat, Kouvola, 1938.

Sijainti. Nynäsin säteri sijaitsee Heinolan mlk:ssa kymmenisen km ennen Heinolaa, jolloin Nynäs jää Päijänteen erään lahden ja valtatie N:o 5:n väliselle alueelle, lähelle Sinilähteen asutusalueita. Päärakennus sijaitsee itä-länsisuunnassa, rakennuksen itäpäässä, pohjoispuolelle sijoittuen on pohjois - eteläsuunnassa aitta, jota on jatkettu laudalla. Uusi vuonna 1960 rakennettu sauna sijaitsee länsipäädyn välittömässä läheisyydessä. Vanha työväen asuinrakennus on purettu 1949.

Rakennukseen johtaa päätieltä koivukuja ja suoraan ulko-ovelle siperiankuusikuja. Tonttia ympäröi siperiankuusiaita. Päärakennuksen pohjoispuolella on laaja puistoalue, jossa kasvaa erilaisia jaloja lehtipuita ja siperiankuusia. Puiston lammikko on melkein umpeenkasvanut. *kuoli-*
liite 1.

Rakennushistoria ja omistussuhteet. Alunpitäen Nynäsin päärakennus on ollut täysin symmetrinen. Tämä 1700-luvulla valmistunut rakennus oli ilman kivijalkaa ja täytepermanttoa suoraan multaiselle rakennettu, matala yksikerroksinen hirsirakennus, jossa oli laudoista tehty matala harjakatto. Oviaukko oli keskellä pitkää sivua, kolme neliömuotoista pientä ikkunaa kummallakin puolen oviaukkoa.

Rakennuksen pohja oli karoliinista keskeissalitalyyppiä. Huoneiden katot ja lattiat olivat leveistä lankuista, katot näkyvin palkein. Seinien sisäpinnat oli päällystetty savikerroksella. Siten rakennus edustaa tyypillistä barokkiajan rakennustaiteen yksinkertaisinta muotoa.

Tämän ensimmäisen rakennuksen rakennuttajaa tuskin saataneen varmasti selville. Aivan varmaa on, että Uudenmaan ja Hämeen läänin ratsuväen ratsumestari Johan Ramsay v.1712 naidessaan paroni von der Pahlenin tyttären Christinan sai omakseen Nynäsin säterin. Hän oli myös Someron pitäjän Kimolan herra. Otaksuttavinta on, että Nynäsin asuinrakennus rakennettiin vasta nyt, sillä aikaisemmat omistajat eivät olleet asuneet tilalla.

Nynäsin kartanoa laajennettiin 1700-luvun puolessavälissä. Silloin rakennettiin varsinainen keittiöosa, johon kuului keittiö, palvelijahuone ja teinen. Keittiösiipi oli muuta rakennusta kapeampi. Pihafasadissa keittiön ovi ja ikkuna rikkoivat symmetrian samoin kuin pohjoisfasadissa keittiön kapean seinän aiheuttama kulmaus ja yksi ikkuna rikkoivat pohjoisfasadin symmetrian.

Rakennuksen plani, sen jälkeen kukaan muuta
saa kapeampi keittiö on siirretty
1700-luvun puolelta v. 1700

Kymenkartanon läänin rajoja uudelleen järjestettäessä maaherran asuinpaikka siirrettiin v.1779 Degerbystä (Loviisasta) Heinolaan, josta silloin tehtiin kaupunki. Sota-aikojen tuoman köyhyyden jälkeen Nynäsin tilusten merkitys ja arvo maaherran kaupungin lähimpänä naapurina huomattavasti kohosi, sillä Ramsayn suvun omistamat maat ulottuivat toiselle puolelta Jyrängön virtaa.

Koska itäisen läänin maaherra vapaaherra Anders Henrik Ramsay oli epäonnistunut talonpoikaislevottomuksien kukistajana v.1773 hänet siirrettiin Uudenmaan- Hämeen läänin maaherraksi. Kenraalimajoitusmestari Gustav Riddercreutzista tuli itäisen läänin maaherra kesällä 1774. Tilat, jotka maaherra Riddercreutz oli esittänyt hankittavaksi uutta hallintokeskusta varten, kuuluivat majuri Fredrik Adolf Ramsaylle, joka sotilaspalvelusta erottuaan asui Nynäsin kartanossa. Kuninkaan määräyksestä tila N:o 87 Jyrängön virran oikealla puolella lunastettiin v.1776 kruunulle. Tilalle kuuluva varustusvelvollisuus siirrettiin toisella puolella virtaa olevalle Nynäsin tilalle.

Maaherra Riddercreutzin kuoltua Robert Wilhelm de Geer tuli läänin varamaaherra ja vakinainen maaherra v.1785. Samana vuonna de Geer laati asemakaavan, jossa residenssitähti suunniteltiin niemeen, joka pistää kauimmaksi Jyrängöön. Rakennussuunnitelmaa ei kuitenkaan toteutettu. Sen sijaan maaherra de Geer rakennutti itselleen ajan oloihin näiden upean talon (vrt Nynäs 1700-luvun lopun asussaan) Työkortteliin residenssin keskelle, paikalle, paikalle, mikä oli suunniteltu lasitehdasta varten, s.o. nykyisen torin etelälaitaan. Siellä tuli myös residenssin hallintoluoneusto olemaan. Se rakennettiin v.1787, oli 39 kyynärää pitkä, 20 leveä ja 12 korkea, 2-kerroksinen ja taitekattoinen. Se säilyi aina 1800-luvulle asti, jolloin se purettiin. (KM neg. 23592, 23593, 23594)

Rakennuksen alakerrassa oli 8 huonetta ja se oli lääninhallitusta varten. Yläkerrassa oli 9 tavallista huonetta asumista varten ja 4 ullakkokamaria. Oikea siipirakennus oli rakennettu samana vuonna, 1787, se oli 34 kyynärää pitkä, 18 leveä ja 6 korkea. Siinä oli paitsi eteisiä, 8 huonetta, joita käytettiin lääninkanslian ja lääninkonttorin tarpeiksi. Kumpaisessakin päässä oli puuliiteri. Vasen siipirakennus oli täsmällisesti yhtä suuri kuin edellinen, myös siinä oli 8 huonetta, joista leivintuvan takana ollutta kamaria käytettiin saunana. Edellisen takana vasemmalla residenssirakennuksista 40 kyynärän päässä oli ulkokuonerakennus 81 kyynärää pitkä, 13 kyynärää leveä ja 9 korkea rakennus, missä olivat kaikki tarpeelliset ulkokuoneet: aitta, kellarit, puuliiteri, talli, navetta ja valjashuone.

Nykyisin kartano sai 1700-luvun lopulla nykyisen ulkoasunsa. Silloin rakennusta korotettiin keskiosasta yhdellä kerroksella, johon sijoitettiin edustussali, pieni kabinetti ja kaksi makuuhuonetta. Alakerroksen vanhasta salongista johdettiin portaat uuteen kerrokseen. Myös kahdet ullakkoportaat rakennettiin, toiset pääeteisestä ja toiset keittiöneteisestä. Korottamisen yhteydessä muodostuneta siipiä myös korotettiin ja näin saatiin ullakkotilaa ja kaksi ullakkokamaria ilman tulisijaa. *lute 2.*

Koska keittiön takaseinää ei aikaisemmin ollut rakennettu julkisivun tasalle, oli muodostunut kulmaus, joka nyt peitettiin kaksoisseinällä. Siten tämän seinän ikkuna joutui keittiöön avautuvaan syvennykseen. Seinälaudoitusta jatkettiin, mutta se säilytettiin kuitenkin pystynä. Ulkoapäin rakennus maalattiin keltamullalla ja katto katettiin päreillä.

Yläkerros on korkeampi kuin alakerros ja sen viisi ikkunaa ovat suorakaitteen muotoisia, 6-ruutuisia. (KM neg. 41527, 49977, 43964, 43965, 12067, 12068) Yläkerroksen korkeitten ikkunoitten *kuvat 5,6* vuorilaudat veistettiin koristeellisiksi ja pääoven yläpuolelle tehtiin kolmionmuotoinen kohokoriste.

Sisällä tehtiin uuteen portaikkoon kaunis kaide ja yläkerran pienen eteishuoneeseen, johon portaikko päättyi, maalattiin friisi ja portaikon yläpäässä olevat ovet koristettiin pylväin ja puu-

leikkauksin. (KM neg.41527, 49981 ja kuva KM:ssa) Mallin seinät maalattiin kirkkaanpunaisiksi, ylhäällä oleva friisi vihreäksi, ovet olivat vaalean oliivin vihreät, niitä reunustavat kolonnit olivat mustat ja kultakapiteeliset. Myös muutin huoneisiin maalattiin friisejä; yläkerran suuren salin kattoon keskelle maalattiin soikea ruusukekoriste ja lattiaan, vastaavalle kohdalle, samanmuotoinen koriste. (KM neg. 49980)

Pihamaalle istutettiin ruusuja ja sireenipensaita, järjestettiin lehtokujia ja kuusiaitoja sekä rakennettiin huvimaja. Rakennuksen pohjoispuolella sijaitti ruutanalammikko. (KM neg. 18034, 18035, 43964)

Nynäsin kartano joutui v.1896 Ramsay-suvulta Tampereen Kattohuopatehdas OY:lle, joka antoi maanviljelyksen vuokralle 20 vuodeksi Heinolan Panimo-Osakeyhtiölle, jonka isännöitsijä, liikemies G.A. Appelberg, asui päärakennuksessa. Vasta vuonna 1919 Kymmene AB otti tilan hoitoonsa. Silloin tilalle rakennettiin uusi tilanhoitajan asunto ja vanhaa päärakennusta käytettiin tilapäisenä asumuksena. Pääoven eteen oli aikaisemmin rakennettu sivukäytteelliset ulkoportaat. (KM neg.49977, 12067, 41527, 43965) Nyt rakennettiin oven yläpuolelle kahden heikon pylvään tukema parveke ja yläpuolella oleva ikkuna muutettiin oveksi. (KM neg.18033) Vanhaan keittiösiipeen sijoitettiin talli ja kanala. Keittiö siirrettiin toisalle rakennuksessa ja varustettiin pienellä liedellä. Keittiösiiven savupiippu purettiin ja rakennuksen toiseen siipeen muurattiin uusi piippu. (KM neg. 18033 piippu on purettu, neg. 18034, 18035, 43964 uusi muurattu piippu)

Muitakin tulisijoja uusittiin ja käyttöön otettiin valkoiset kaakeliuunit, joissa olivat valurautaiset luukut. Kokonaisuudessa sisätilat muutuiivat; kattoihin pingoitettiin paperit, seinät tapetoitiin ja vanhat maalaukset peitettiin valkoisella maalilla.

Nynäsin kartanoa alettiin ^{kuite 2}antistaa 1930-luvulla Kymi OY:n toimesta (pohjapiirros v:ltä 1932). Silloin julkisivun parveke poistettiin (KM neg.49978 ja kuvat KM:ssa). Vanha keittiösiipi sisustettiin alkuperäiseen tarkoitukseensa. Tulisijat tarkastettiin, muutamat rakennettiin uudelleen perustuksiaan myöten. Savupiiput muurattiin uudelleen, myös aikaisemmin poistettu keittiösiiven piippu.

Rakennuksen alustaa syvennettiin ja lattioihin tehtiin täytepermanto. Pienistä irtokivistä tehtyä kivijalkaa korotettiin ja saumattiin. Ulkokatto katettiin uudelleen päreillä, myöhemmin tiilillä palovaaran välttämiseksi. Entiset tulisijat säilytettiin, joukossa empiretyyppisiä. Rakennuksen talvilämmityksen järjestämistä ei ajateltu. Nykyaajan mukavuuksista ainoastaan sähkövalo otettiin käyttöön.

Uuninluukut, ovenluukot, ikkunahakaset ym valmistettiin paikalla osittain vielä olleiden vanhojen mallien mukaan. Ulkomaalaus säilytettiin muuttumattomana, kun taas rakennuksen sisätiloissa mahdollisuuksien mukaan palattiin vanhoihin väreihin. Tämä koskee lähinnä rakennuksen vanhinta osaa, alakertaa, jonka seinät siveltiin uudelleen ja sen jälkeen kalkittiin seinäpaperikerrosten alla säilyneiden värien mukaisesti. Huoneet saivat harmaan sävyn, keittiöosa vaaleanpunaisen. Ovet maalattiin sinivihreällä öljyvärillä ja tukevat kattolankut, joista niihin myöhemmin kiinnitetyt paperit poistettiin, tummanruskean tai harmaan sävyisiksi.

Alakerran vanha salonki, jota oli käytetty ruokasalina, sisustettiin jälleen salongiksi, kustavilaiseen tyyliin. Valkoisen porraskaiteen mukaan ovet ja katto maalattiin valkeiksi. Seiniin pingotettiin pahvit ja ne maalattiin liimaväreillä harmaan-vihrein peilein, panelin ollessa tummemman. Oikeanpuoleinen huone sisustettiin ruokasaliksi, sen alkuperäisen barokkiluonteen mukaisesti.

yläkerta. Seinät ovat paperoidut ja sen ovet ovat korkeat ja valkoiset. Sielläkin on kustavilaiselta peräisin olevia värivaikutelmia ja yksityiskohtia.

Nynäsin kartano siirtyi v.1948 Suomen Punaiselle Ristille, jonka aikana siellä aluksi toimi vanhainkoti. Kartano oli kokenut huomattavan muutoksen: ^{liitteet 3 ja 4} huoneet oli jaettu väliseinillä pienemmiksi ja siten oli saatu runsaasti komerotilaa, Alakerran eteiseen oli sijoitettu WC ja pesutilat, vastaavat tilat oli yläkerrassa sijoitettu pieneen kabinettiin, seinät päällystettiin haltexilla ja tapetoitiin, kattoihin pingotettiin pahvit ja lattiat päällystettiin korkkimatolla. Keittiön alapuolelle sijoitettiin kellari,

josta tuli keskuslämmityshuone. Yläkerran ikkunat uusittiin 1950-luvulla. silloin nekat tasamitoitettiin. Pohjapiirros 1957.

Otavan iso tietosanakirja, Helsinki
Nynäs ent. ratsuvelvo¹² binut toimia vanhain-
1700- ja 1800-lu keskus sotasokeille
joka lahjoitti keiden kuntouttamis-
selle Ristille.
hainkoti, nyk. Sot
Rakennuksen pila. -rokset vuodelta 1957.
Huone 1, pääeteis
Sijainti, kartanoi peräisen eteisen keskellä.
Lattia on sekundaari.
Jalkalista on sekundaari.
Seinä on maalamaton hirsiseinä, kalkkimaalattu tapetti (näyte 1).
Ikkunat, 2 ikkunaa tyyppiä I, toinen ikkuna vanhaan eteiseen sijoitetussa kylpyhuoneessa.
Ovet, ovi huoneeseen 2, tyyppiä I, vuorilauta on sekundaari, ovi huoneeseen 5, tyyppiä I, vuorilauta mallia D.
Kattolista on sekundaari.
Katto on sekundaari panelikatto.
Erikoista, portaat yläkertaan, WC, kylpyhuone, vaatehuone ja ko-
mero sijoitottuna vanhaan eteiseen.

Huone 2, johtajanhuone.
Sijainti eteisen vasemmalla puolella.
Lattia on sekundaari.
Jalkalista on sekundaari.
Seinä, seinä huoneeseen 3 on sekundaari, primaariseinissä, tapet-
tien alla on maalattu siniharmaa saveuspinta.
Ikkunat, 2 ikkunaa etelään päin, tyyppiä I, vuorilaudat sekundarit.
Ovet, eteiseen, tyyppiä I, sekundaari vuorilauta, uudet saranat
ja lukot. Ovi huoneeseen 3 on suljettu, jäänyt kaapistoon taakse.
Kattolista on sekundaari, samoin katto.
Erikoista, valeikkun länsiseinässä.

Huone 3.
Sijainti, länsipäädyssä sydänseinän pohjoispuolella.
Lattia on sekundaari, samoin jalkalista.
Seinä on maalaamaton hirsiseinä.
Ikkunat, tyyppiä I, vuorilauta on sekundaari, 1 ikkuna länteen,
1 ikkuna pohjoiseen.
Ovet, ovi käytävään tyyppiä I, sekundaari vuorilauta, vanha lukko,

uudet saranat.

Uunia ei ole, patterit.

Kattolistaa ei ole, katto on sekundaari.

Huone 4.

Sijainti pohjoiseen päin.

Lattia on sekundaari.

Seinä on tapetin alla maalaamaton hirsiseinä.

Ikkunat, tyyppiä I, vuorilauta on sekundaari, 1 ikkuna pohjoiseen.

Ovet, ovi käytävään tyyppiä I, vuorilauta on sekundaari, saranat sekundaarit, lukko on vanha.

Uunia ei ole.

Kattolista on sekundaari.

Katto, valkean pahvin alla on siniharmaa lautakatto, laudat ovat pitkittäiset.

Erikoista, ovi huoneeseen 5 on suljettu (tapettien alla), seinä huoneeseen 3 on sekundaari.

Huone 5. Seurusteluhuone.

Sijainti, vanhimman osan keskiakselissa, huoneen korkeus on 2,46 m.

Lattia on sekundaari.

Jalkalista on tyyppiä I.

Seinä, vanhat tapetit on poistettu.

Ikkunat, 2 ikkunaa puistoon päin, tyyppiä I, vuorilaudat mallia D, vanhat kiinnikkeet.

Uuni, sekundaari takka.

Kattolista on sekundaari.

Katto on peitetty valkealla pahvilla, sen alla on valkoinen maalattu lautakatto.

Ovet huoneisiin 1,4,6 tyyppiä I, vuorilaudat mallia D, osittain vanhat lukot, uudet saranat.

Huone 6. Ruokasali.

Sijainti on pohjoiseen.

Lattia on sekundaari (parkettikorkkimatto).

Jalkalista on sekundaari.

Seinä, seinää saliin päin paksunnettu 24 cm (vaakalaudoitus), muut ovat harmaat saveusseinät.

Ikkunat, 2 puistoon päin, tyyppiä I, vanhat saranat ja hakaset.

Ovet huoneisiin 5, 7, 10, 11 tyyppiä I, sekundaari vuorilauta,

sekundaarit saranat, vanhan malliset lukot.

Kattolista on sekundaari.

Katto, sitä on madallettu 21 cm. Alkuperäinen katto on keskeltä ruskea, reunoilla on valko-harmaa raita (n.10 cm). Katto on n.15 cm leveää lautta.

Erikoista onsaliiin johtavan seinän paksuus.

Huone 7. Keittiö.

Sijainti pohjoiseen itäpäädyssä.

Lattia on sekundaari, kivilattia.

Jalkalista on sekundaari.

Seinä- länsiseinä on 2.23 m korkea, rapattu, pohjoisseinä on ikkunan kohdalla 2.07 m, rapattu, itäseinä on 2 m korkea, sekundaari, ensolevyä. Seinät kapenevat etelästä pohjoiseen sullessa 2.30-2.07 m.

Ikkunat pohjoiseen 1 ikkuna ja itään 1 ikkuna, tyyppiä I, vuorilauta on sekundaari, uusi lukko ja vanhat saranat. Itäikkuna, vuorilauta on tyyppiä D, hyväkuntoiset, vanhanmalliset säpit. Ovet, 2 oviaukkoa, joissa eteiseen johtava ovi sekundaari levy-ovi, ruokasaliin johtava ovi puuttuu.

Uuni on katoksellinen leivinuuni, tiilinen, suuaukko pohjoiseen. Katto, jossa on 8 kpl 17x19cm kattoparrut, ne eivät ole profiloituja ja sijaitsevat epätasaisin välein.

Erikoista, ovi apulaisen huoneeseen on poistettu. Pohjoisseinää on levennetty varsinaisen runko-osan tasalle, mistä johtuu syvä ikkunasyvennys.

Huone 8. Apulaisen huone.

Sijainti on itä-eteläkulmaus.

Lattia on sekundaari.

Jalkalista on sekundaari.

Seinä on vaaleanpunainen, rapattu, keittiötä vastaan oleva seinä on ponttilautainen, sekundaari seinä.

Ikkunat, tyyppiä I vuorilauta on mallia D, vanhat saranat ja hakaset, uusi lukko.

Ovet, tyyppiä I avautuu keittiön eteiseen, vanha lukko ja uudet saranat.

Kattolista on sekundaari.

Katto, 4 poikkiparrua, jotka maalattu tummanharmaiksi.

Huone 9, keittiön eteinen, jossa koko kiinteä sisustus on sekundaaria. Ullakolle rakennetut portaat on rakennettu 3:ssa rakennusvaiheessa.

Huone 10.

Sijainti, pihafasadissa, keittiön eteisen länsipuolella, vanhimman osan itäpäässä.

Lattia on sekundaari.

Jalkalista on sekundaari.

Seinä on paperoitu, sen alla on jälkiä harmaasta saveuksesta.

Ikkunat, yksi ikkuna pihalle tyyppiä I.

Ovet, ovi huoneeseen 6, tyyppiä I, vuorilauta on sekundaari, ovea on levennetty.

Kattolista on sekundaari.

Katto, kattoa on madallettu siten, että nykyinen valkea pahvikatto on n.20 cm varsinaisesta katosta, joka on keskeltä harmaa.

Erikoista, seinä huoneeseen 11 on sekundaari.

Huone 11.

Sijainti, rakennuksen pihafasadissa, itäsiivessä.

Lattia on sekundaari.

Jalkalista on sekundaari.

Seinä, nykyisten tapettien alla on harmaa saveus.

Ikkunat, 1 ikkuna pihan puolelle, se on tyyppiä I, vuorilauta on sekundaari, ikkunahakaset ovat vanhan malliset.

Ovet, ovi huoneeseen 6 on tyyppiä I, vuorilauta on sekundaari, huoneessa on sekundaareja komeronovia.

Kattolista on sekundaari.

Katto, valkean pahvin alla (n.20 cm) on lautakatto, joka on keskeltä harmaa ja reunoja kiertää ornamentti.

Huone 12, ylähalli, jonka korkeus on 285 cm.

Sijainti, keskellä rakennusta, eteläfasadissa.

Lattia on sekundaari.

Jalkalista, piirros.

Seinä, nykyisen tapetin alla on paljas hirsiseinä.

Ikkunat, yksi ikkuna tyyppiä II, vuorilauta on mallia F, ikkuna avautuu pihalle.

Ovet, kaaripäätyiset pariovet huoneisiin 13 ja 21, nuppusaranat.

Ovet huoneisiin 16 ja 17 tyyppiä II (puoliranskalaiset). Huoneen 16 oven vuorilauta mallia C, huoneen 17 vuorilauta on mallia A (vanha malli). WC:n ovet sekundaarit, ovien vuorilauta on tyyppiä C. Hallissa on näkyvissä myös pätkä vuorilautaa B, vuorilauta A:n jatkeena ovelle, joka johtaa huoneeseen 17.

Kattolista, piirros

Katto, katon peittää valkea pahvi, jonka alla maalattu lautakatto, sen keskusta on vaaleanharmaa, sitä on ilmeisesti kiertänyt paperinen ornamenttikehys.

Erikoista, kaariovet olivat ennen portaikon yläpäässä siten, että muodostui pieni suljettu eteinen. Nykyinen halli on muodostettu eteisestä ja kabinetista. Kabinetin eteläseinästä on katossa näkyvissä tukipalkki. Kabinettiin on rakennettu WC ja pesutilat, mistä johtuu, että huoneiden 16 ja 17 ovia on jouduttu siirtämään kauemmaksi ikkunaseinästä. Käytävään johtavassa oviaukossa on osittain vanhaa vuorilistaa. Käytäväovi on entisen salin uunin kohdalla. Kabinetin katto on harmaa lautakatto.

Huone 13.

Sijainti, ylähallin länsipuolella, pihafasadissa.

Lattia on sekundaari.

Seinä, vaalean harmahtavaksi maalattu hirsiseinä, länsipäädyn seinässä nykyisten tapettien alla.

Ikkunat, joita on 2 ovat tyyppiä II.

Ovet, suuret ovet halliin, niiden paikalla oli ennen yksinkertainen ovi.

Kattolista on sekundaari.

Katto, nykyisen pahvin alla on valkoinen lautakatto.

Erikoista, huone on alkuperäisessä muodossaan, komerot länsipäädyssä on myöhemmin rakennettu.

Huone 14, ullakon käytävä.

Sijainti, matalan länsipäädyn ullakolla.

Lattia on sekundaari.

Jalkalista on sekundaari.

Seinä on pystylautaa nykyisen tapetin alla.

Ikkunat niitä ei ole.

Ovet ovat sekundaarit. Ne johtavat ullakkotiloihin ja huoneisiin 15 ja 16.

Kattolista on sekundaari.

Katto on valkoista pahvia.

Erikoista, matalan länsipäädyn ullakon portaat nousevat pääte-

sestä.

Huone 15.

Sijainti, länsipäädyssä ullakkohuone.

Lattia on sekundaari.

Jalkalista on sekundaari.

Seinä, seiniä peittää pahvi- ja tapettikerros.

Ikkuna on 4-ruutuinen, sekundaari ikkuna ja se avautuu länteen.

Ovet, sekundaari ovi käytävään, vuorilauta on sekundaari.

Uuni, uunia ei ole, huone ollut aikaisemmin kylmänä huoneena, nykyisin on keskuslämmitys.

Kattolista sekundaari. Katto on taitekatto, matalat lappeet sivuilla.

Huone 16, makuuhuone.

Sijainti, pohjoisfasadissa entisen kabinetin länsipuolella.

Lattia on sekundaari.

Jalkalista on sekundaari.

Seinä, nykyisen tapettikerroksen alla harmaa- valkokuvioinen, liina-vesiväritapetti, joka on vedetty hirsien päälle. *näyte, liite II.*

Kattolista on sekundaari.

Katto, pahvin alla on harmaa lautakatto, joka on maalattu valkeaksi.

Erikoista, ullkolle johtavassa komerossa näkyy vanhaa lattiaa (lautojen leveys 22-25 cm).

Huone 17 on osa entistä salia.

Sijainti on puutarhafasadissa, entisen kabinetin itäpuolella.

Lattia on sekundaari.

Seinä, nykyisten tapettien alla on paljas, maalaton hirsiseinä.

Ikkunat, yksi ikkuna tyyppiä II, vuorilauta on mallia F, ikkuna avautuu puutarhaan.

Ovet, yksi ovi halliin tyyppiä II, sekundaari vuorilista.

Kattolista on sekundaari.

Katto, pahvin alla on valkea lautakatto.

Erikoista, hallia vastaan olevan seinän komerissa on entisen salongin oven paikka.

Huone 18, osa salonkia.

Sijainti, toisen kerroksen itäpäädyssä.

Lattia on sekundaari.

Jalkalista on sekundaari.

Seinä kuten huoneessa 17.

Ikkunat, yksi ikkuna puutarhaan tyyppiä II.

Ovet, yksi ovi käytävään tyyppiä I, huomattavan kapeat peilit.

Kattolista on sekundaari.

Katto, pahvin alla on valkea lautakatto.

Erikoista, käytävän katossa, pahvin alla on soikea kattomaalaus, jossa sinistä palmettiornamentiikkaa.

Huone 19, ullakohuone.

Sijainti, itäpäädyssä.

Huoneen koko kiinteä sisustus on sekundaari.

Itäpäädyssä olevan ullakkokäytävän varsinaiselle ullakolle joutava ovi on vanha puoliranskalainen ovi.

Huone 20, osa entistä salonkia.

Sijainti, pihafasadissa.

Lattia on sekundaari.

Jalkalista on sekundaari.

Seinä nykyisen tapetin alla on maalaamaton hirsiseinä.

Ikkunat, yksi ikkuna pihafasadissa tyyppiä II.

Ovet, yksi ovi käytävään tyyppiä I, vuorilauta on sekundaari.

Kattolista on sekundaari.

Katto on valkoinen lautakatto nykyisen haltexin alla.

Huone 21, osa entistä salonkia.

Sijainti pihafasadissa, hallin itäpuolella.

Lattia on sekundaari samoin Jalkalista.

Seinä, nykyisen tapetin alla on maalaamaton hirsiseinä.

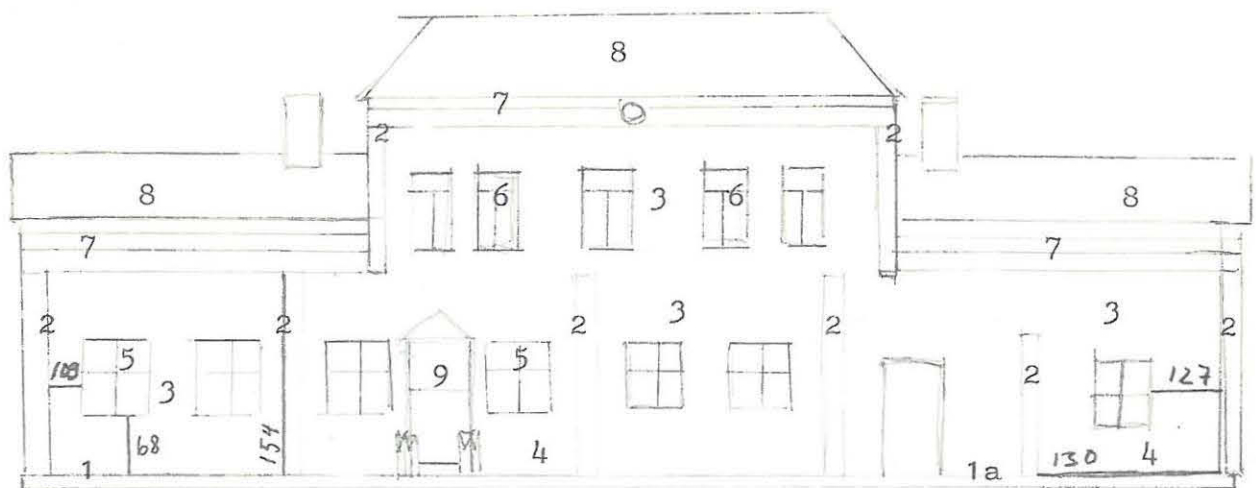
Ikkunat, yksi ikkuna pihalle tyyppiä II.

Ovet, entiset hallin kaaripäätyiset pariovet, peilit ovat puoliranskalaiset.

Kattolista on sekundaari.

Katto on sekundaari, alla on valkea lautakatto.

Eteläfasadi. *Kuva 1.*

1) pienistä kivistä tehty luonnonkivisokkeli, sementtirappaus, jossa paljon hiekkaa, maalattu joskus kellerväksi, 49-39-34-29-2 m.

1a) sementtisokkeli, 16 cm.

2) pitkänurkan lautavuoraus, 16x20 cm, 14x20 cm, valkea.

3) pystylautavuoraus, keskellä kulkee selvä raja ala- ja yläkerran välillä, laudat 16-22-23 cm, suuret taotut naulat 2 cm.

4) vaakasuora hieman kalteva vesilauta 19 x 20 x 25 cm.

5) 4-ruutuinen ikkuna (55 x 55 cm), suorat profiloimattomat vuorilaudat (ks. tarkempi piirros), vuorilaudat valkeat, pokat harmaat. *kuva 7 ja 8*

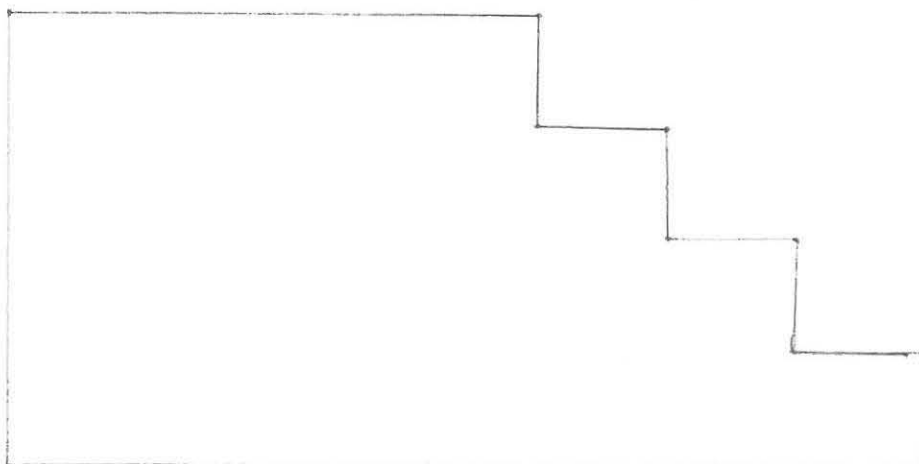
6) empire-ikkunat (nykyisin 3-ruuriset sekundaarit), vuorilaudoissa rihlaus, hammastus ja pisarat. *kuvat 5 ja 6*

7) vaakasuora vuorilaudoitus, NB pyöreä 4-ruutuinen ikkuna.

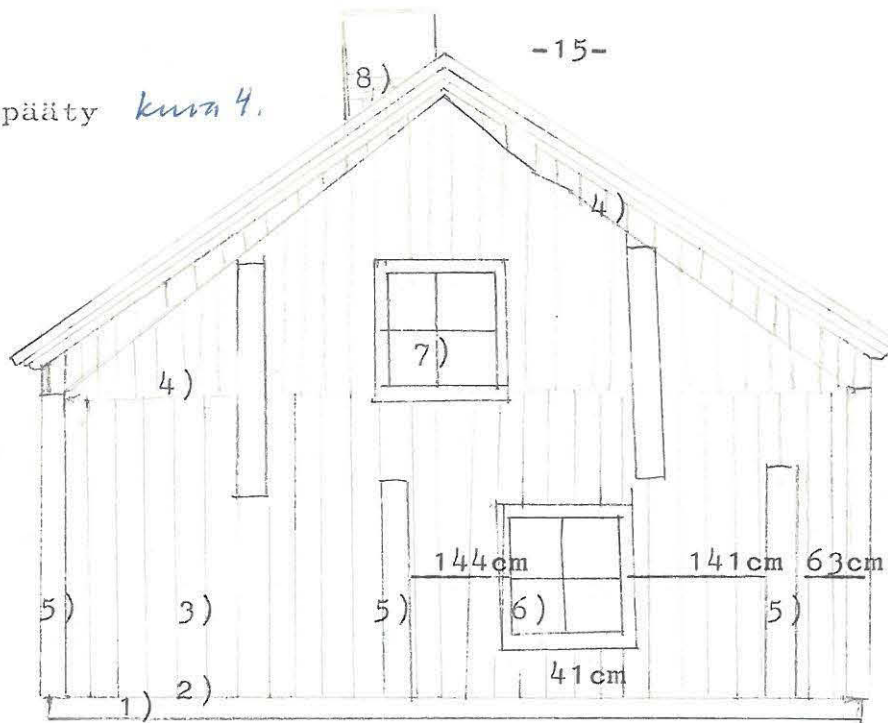
8) tiilikatto, jonka alla on pärekatto., 2 malke uutta piippua. Räystään alus katettu.

9) ulko-ovi, 29 cm leveätä helmiponttilautaa, oven yläpuolella on kolmio, jonka korkeus on 68 cm, ovivuorilaudasta piirros. Otsakolmiossa 24 hammasta.

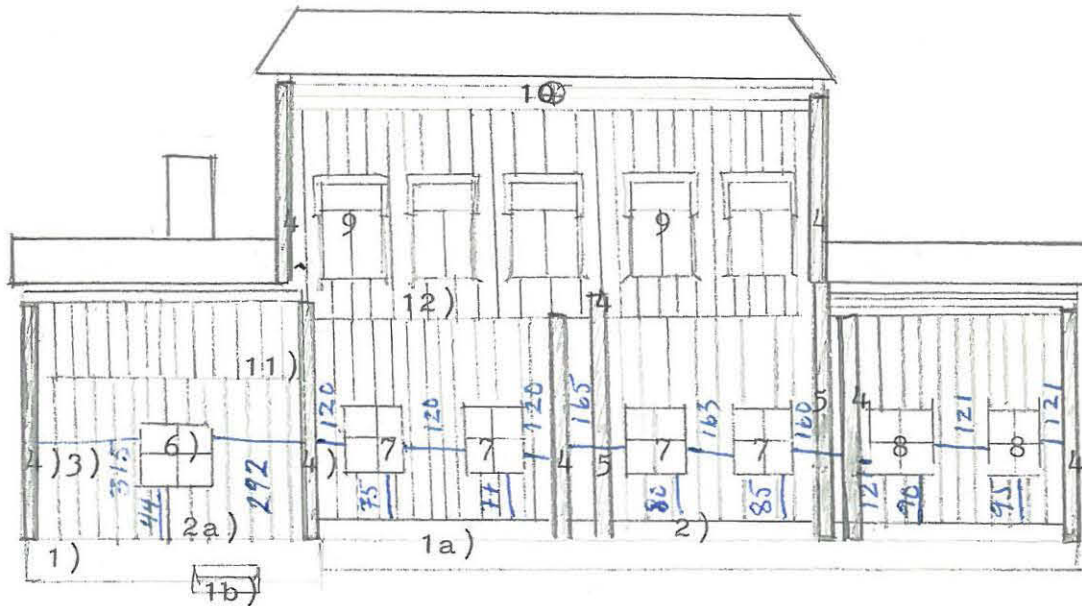
Pääoven vuorilista. 1:2

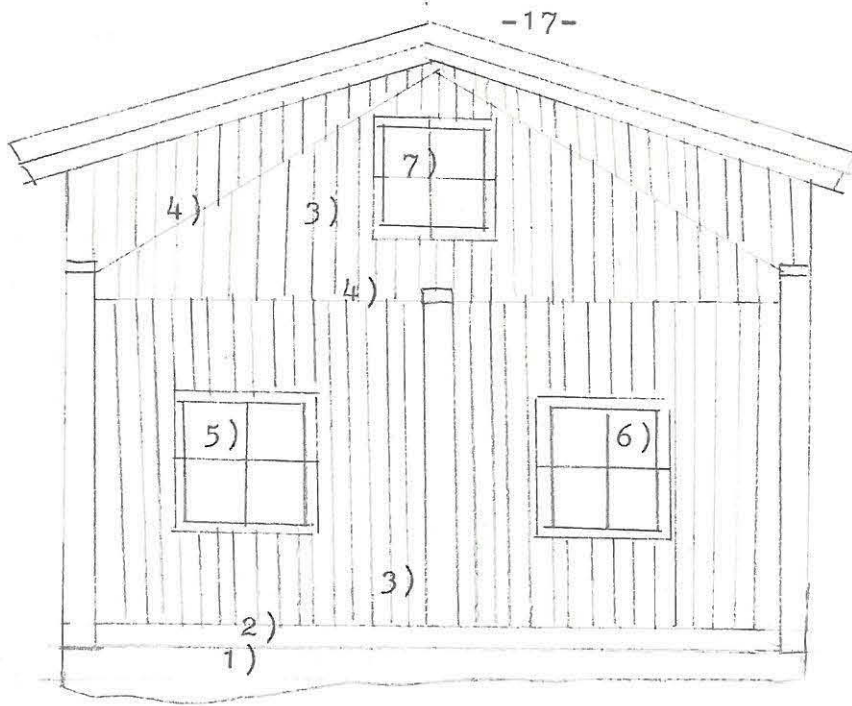
Itäpääty *kuva 4.*

- 1) sementtisokkeli, korkeus 20 cm.
- 2) vesilauta, jonka leveys on 20 cm.
- 3) pystylautavuoraus, lautojen leveys on 18-25 cm.
- 4) korotuksen yhteydessä siipiä korotettiin, kattokulmaa loivennettiin, ylä- ja alakerran raja.
- 5) pitkänurkkavuoraukset, valkoiset, 16x23 cm.
- 6) 4-ruutuinen ikkuna, josta detaljipiirros ja kuva. *7 ja 8, liite 7.*
- 7) ikkuna samanlainen kuin länsipäädyssä.
- 8) uusi savupiippu, tässä päädyssä on keskuslämmitys kellarissa.

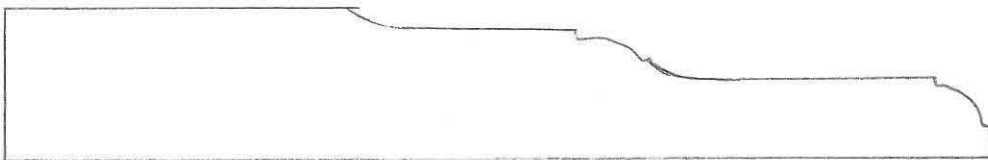

- 1) uusi sementtisokkeli, 43, 68, 78 cm.
- 1a) pienistä luonnonkivistä muurattu sokkeli, 78, 80, 72cm.
- 1b) kellariluukku.
- 2) vesilauta, n.20 cm, aikaisemmin ulottunut itäseinään asti, nykyisin keittiöosasta puuttuu.
- 3) pystyvuoraus, jossa selvät rajat jatkokohdissa.
- 4) pitkänurkkavuoraukset, valkeat.
- 5) tukipilarit, valkeat.
- 6) 4-ruutuinen ikkuna samanlainen kuin itäpäädyssä, kuva 7 ja 8. vanhat saranat ja nurkkaraudat, detaljikuva 8.
- 7) 4-ruutuinen ikkuna, vanhat saranat ja nurkkaraudat, piirros liite 8 ja valokuvat 9. Ikkunoissa koukut ilmeisesti luukkuja varten, vuorilaudassa, yläreunoissa koloukset. (ks. kuvaa 9)
- 8) 4-ruutuinen ikkuna, vanhat saranat ja vuorilaudat, kuva 10, samanlainen ikkuna länsipäädyssä.
- 9) 3-ruutuinen ikkuna, 1940-luvulla vaihdettu, empire-vuorilaudat. kuva 5 ja 6, piirros 9.
- 10) 4-ruutuinen pyöreä ikkuna räystäään alla olevassa vaakavuorauksessa.
- 11) keittiösiiven jatkosivuorauksessa,
- 12) korotuksen yhteydessä syntynyt jatkos.

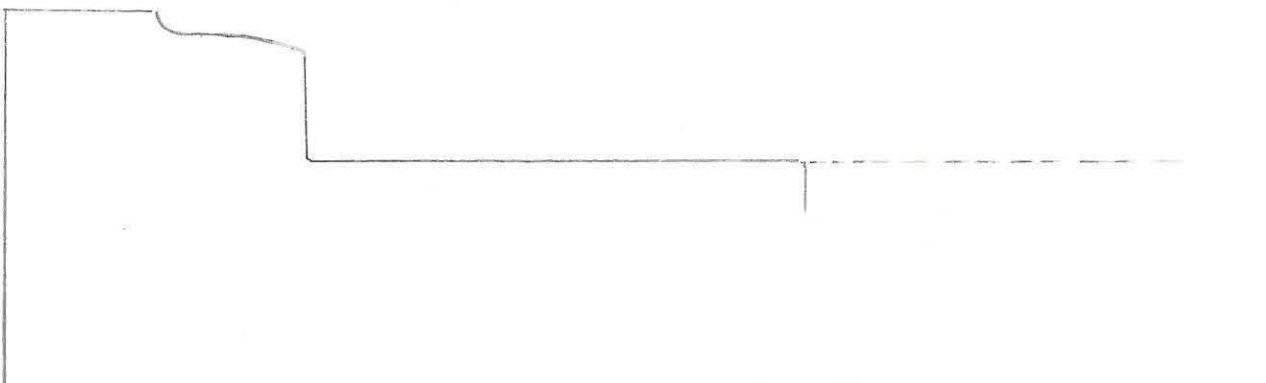

Länsifasadi. *kuva 3*

- 1) sokkeli 70, 60, 40cm.
- 2) vesilauta 20 cm.
- 3) pystylaudoitus 18-25 cm.
- 4) korotuksen jälki, NB kattokulmaa loivennettu, raja ylä-alaker-
ram välillä.
- kuva 10* 5) 4-ruutuinen ikkuna, profiloitu vuorilauta, kulmarauta on vanha.
- 6) valeikkuna, kehikkomainen vuorilauta. molemmosta piirros.
- 7) ikkuna kuten itäpäädyssä.

1:1 ikkunan N:o 5 vuorilauta

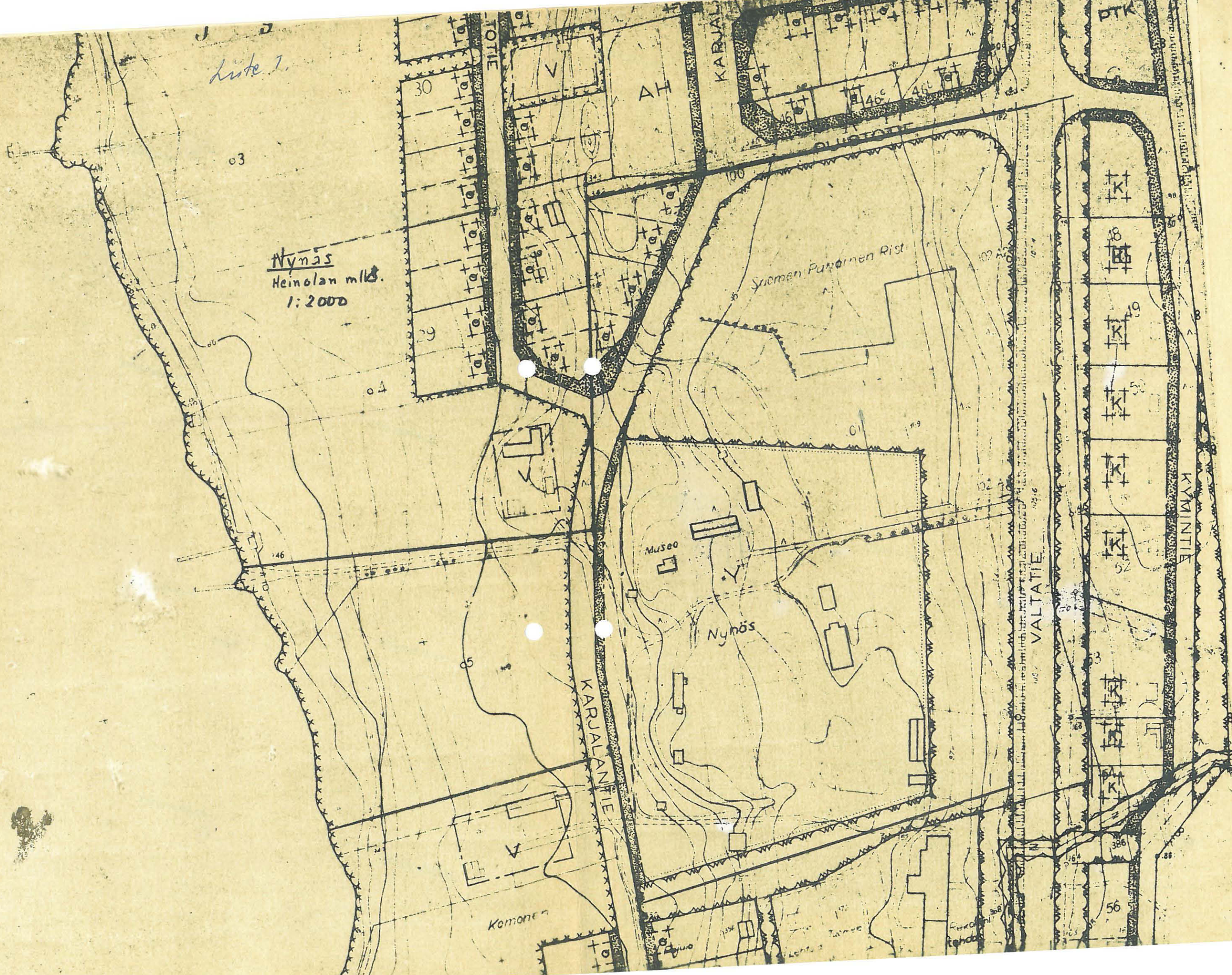

1:1 ikkunan N:o 6 vuorilauta

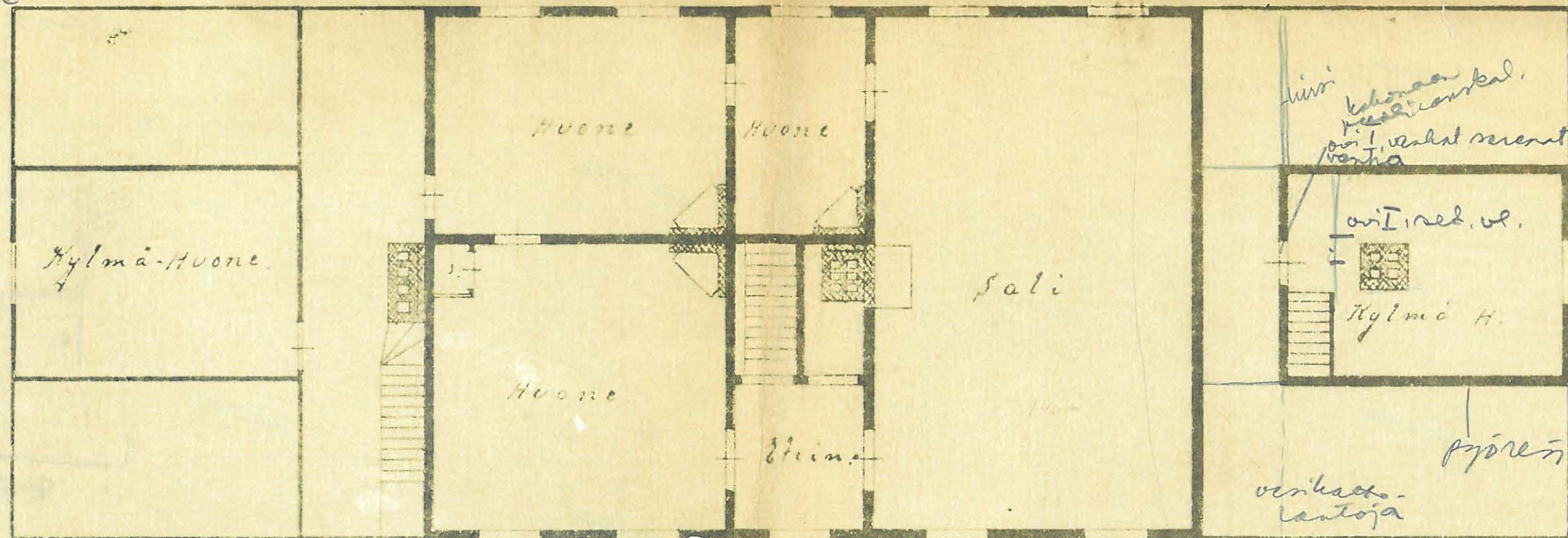
Liite 1.

Nynäs
Heinolan mlk.
1:2000

h t i

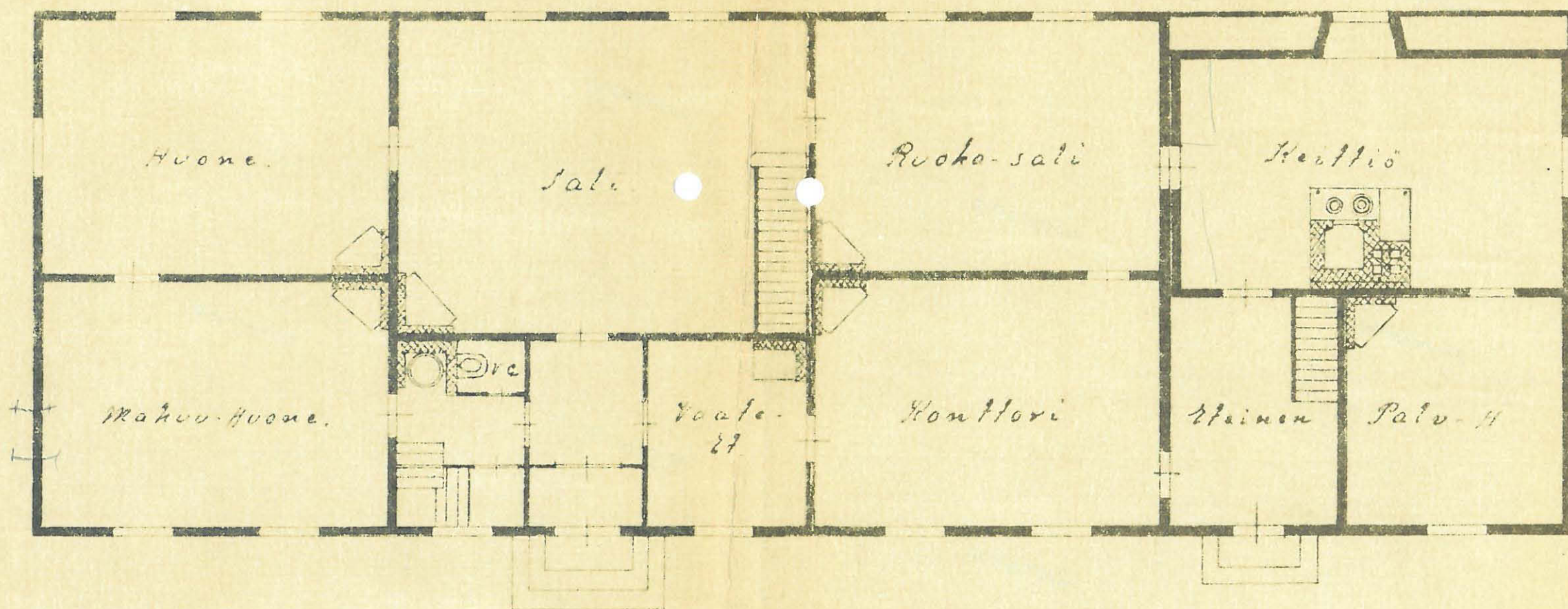

Lite 2.

ylä-kerros.

5 13

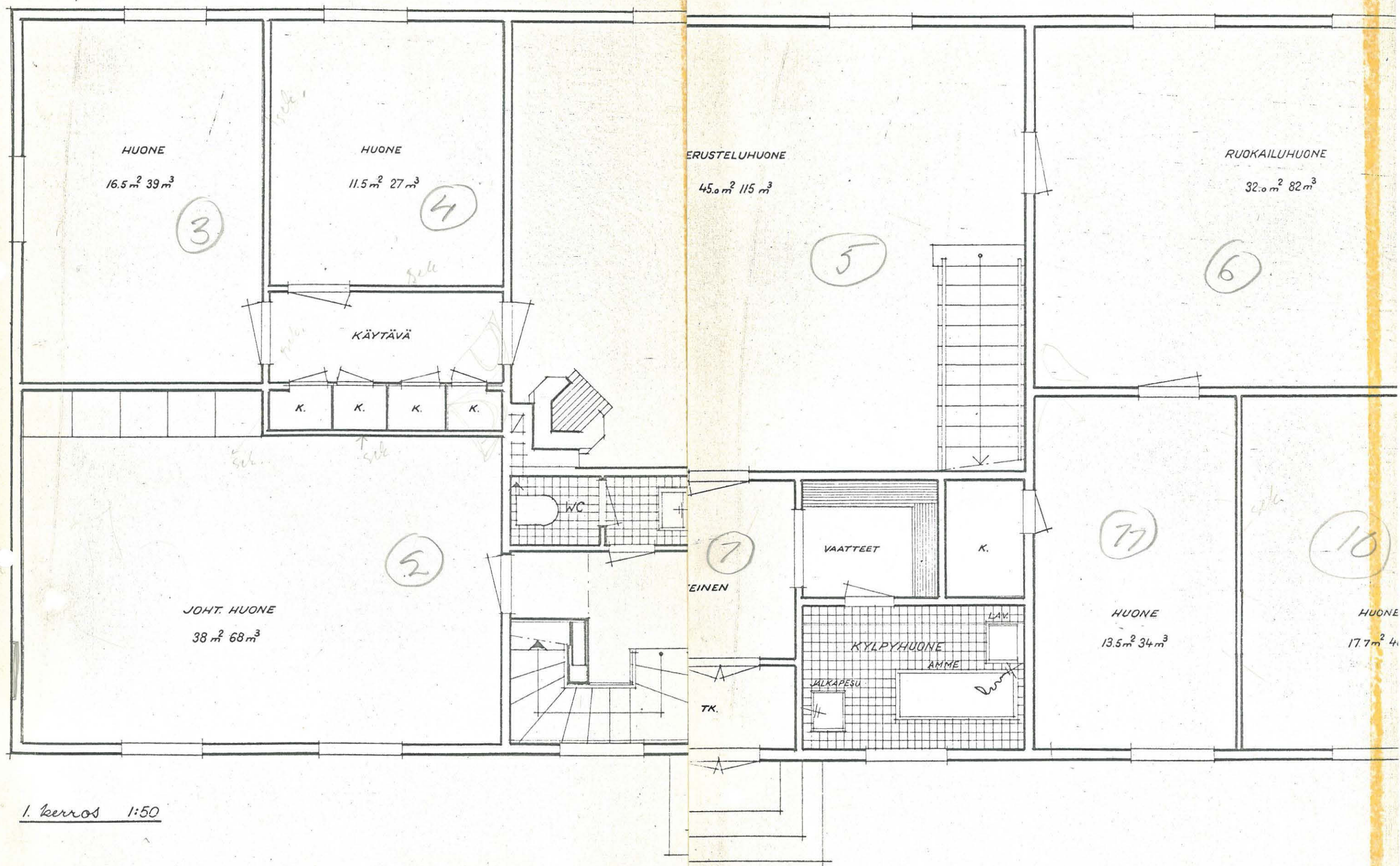
290 m²
- 30
227 m²

0 1 2 3 4 5 10 15 20 mtr.

Salin 13.1.1932.
A. J. Nieminen

I₁

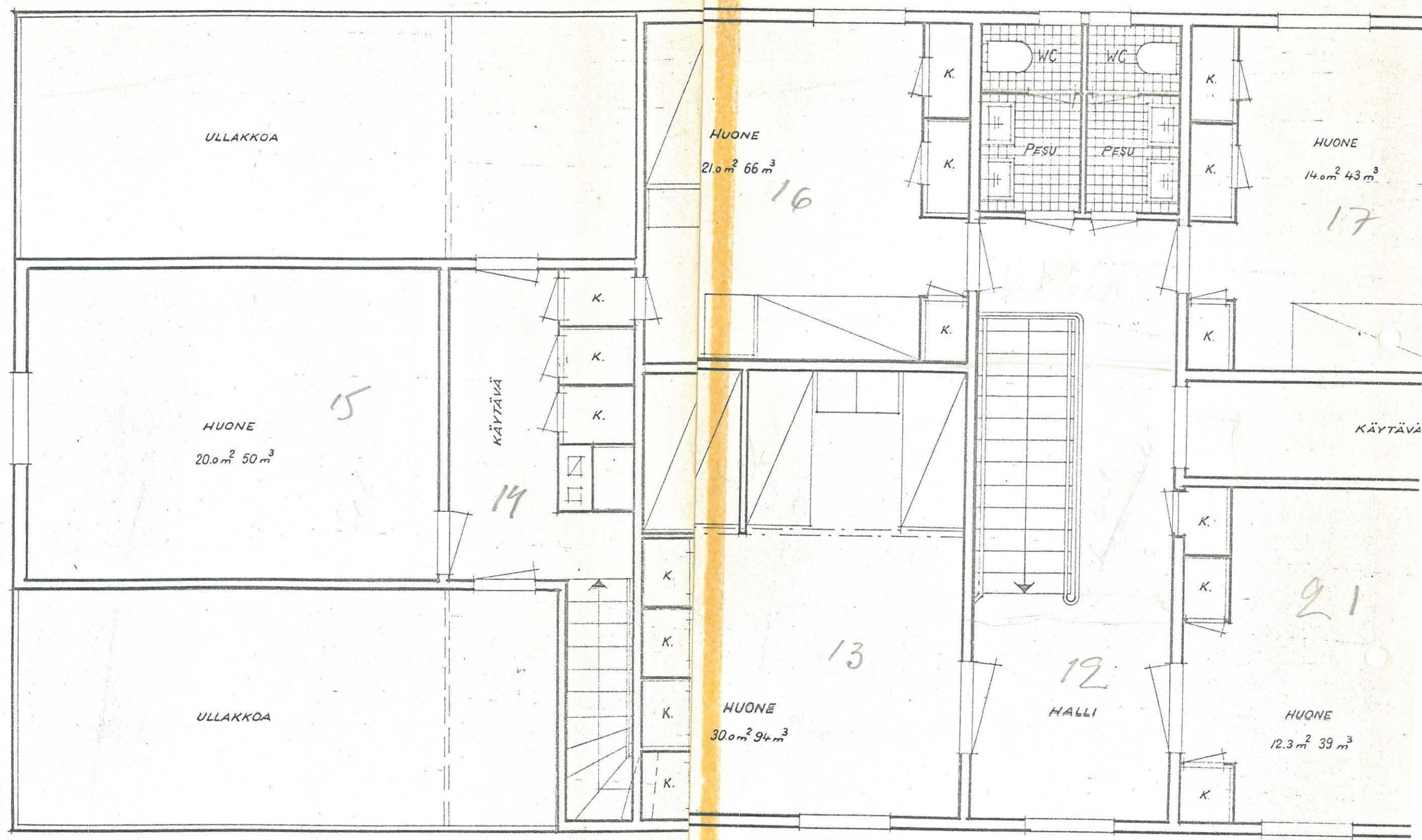
I₂

1. kerros 1:50

II₁

II₂

2. kerros 1:50

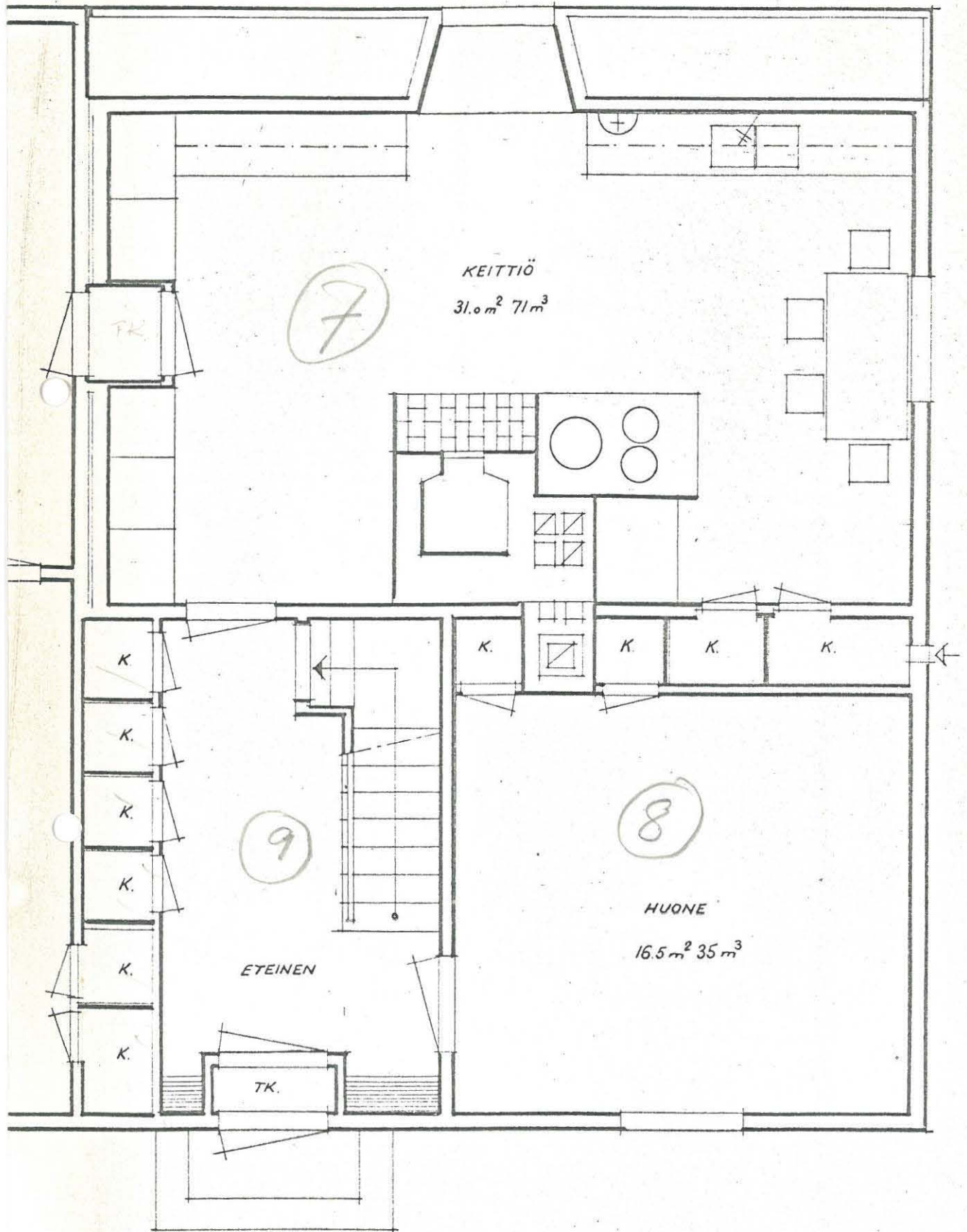
Suomen Punainen Risti

Nyräs'n päärakennus

1:50

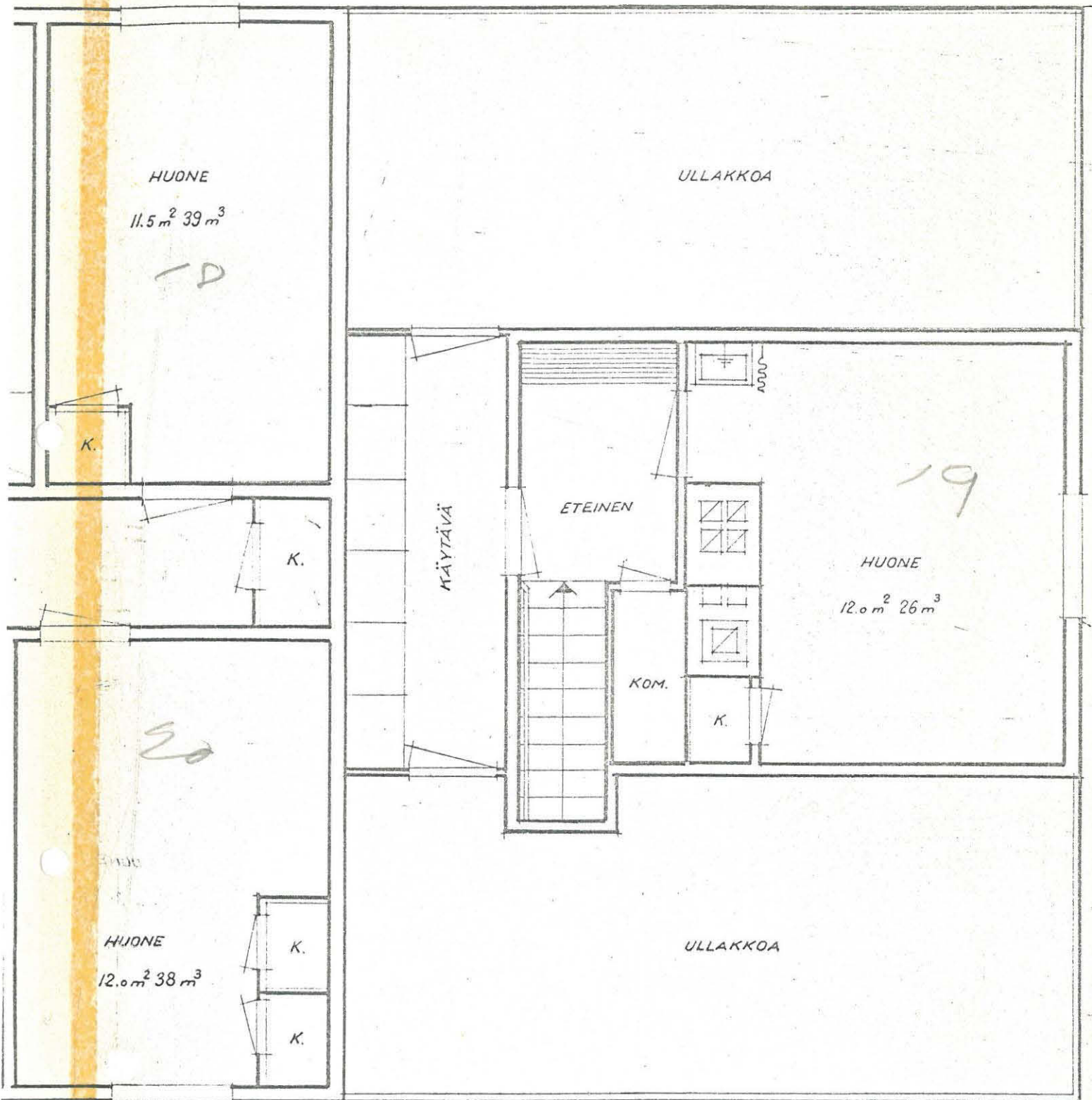
I₃

liite 3

Heinola, 25.1.1957

Suomen Punainen Risti II³
 Nyräsän pääarakennus 1:50 *liite 4*

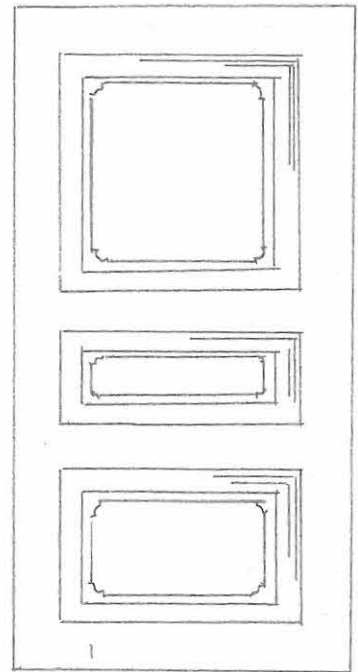
Heinola, 25.1.1957

h"ite 5

Tyyppi I

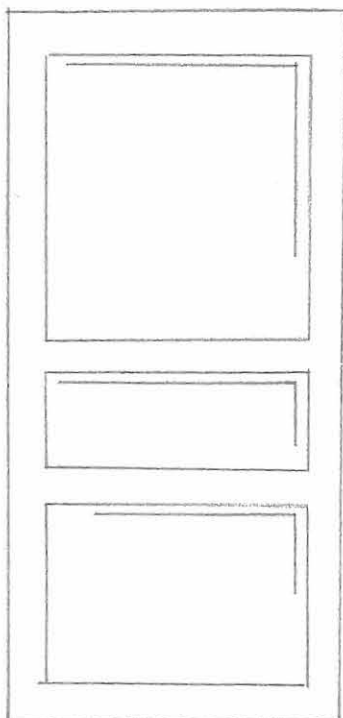
4.2 m

Tyyppi II

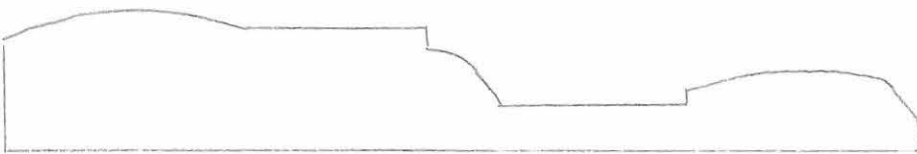

rokokookulma

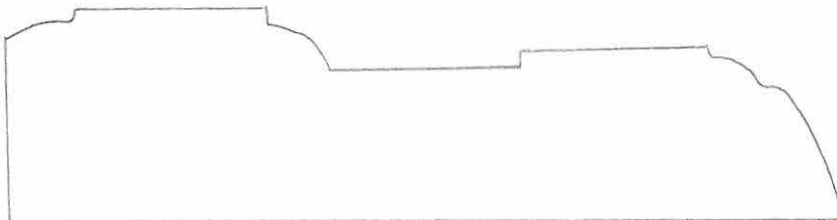

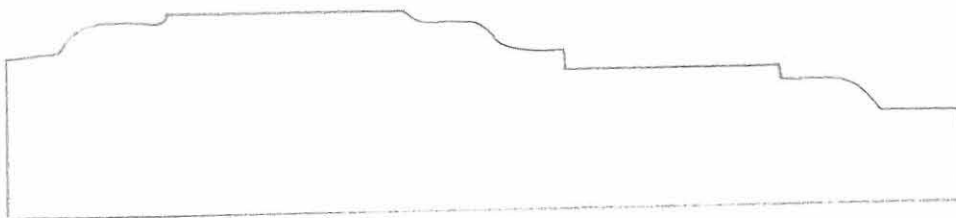
A

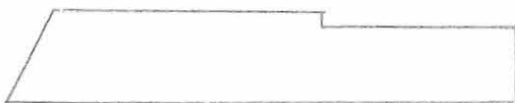
B vanhan vuorilaudan jatkeena

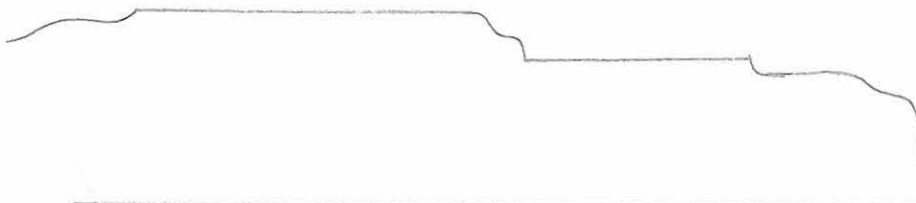
C WC:n ovien vuorilaudat yläkerrassa

D alasalin ovien vuorilista

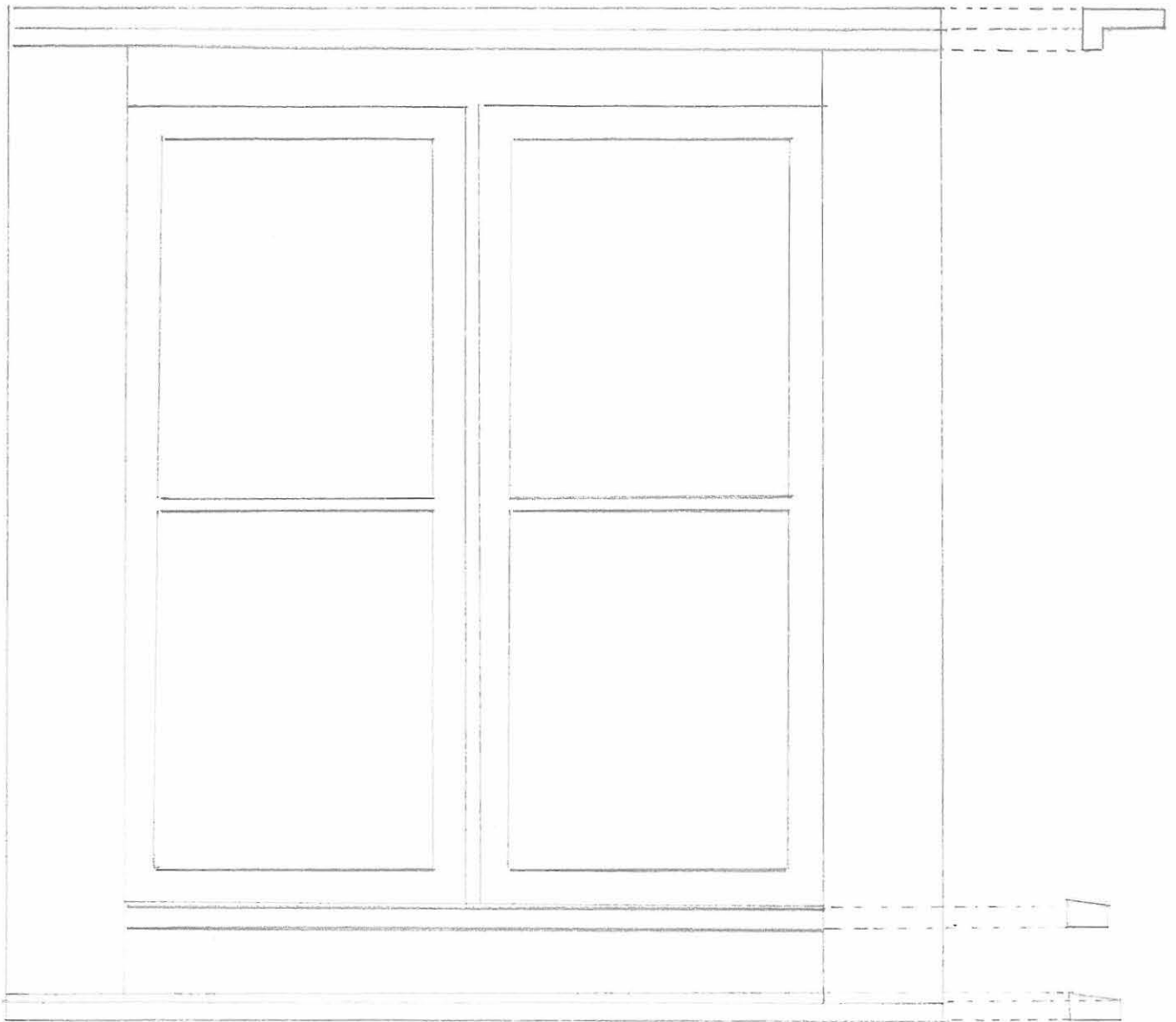

E

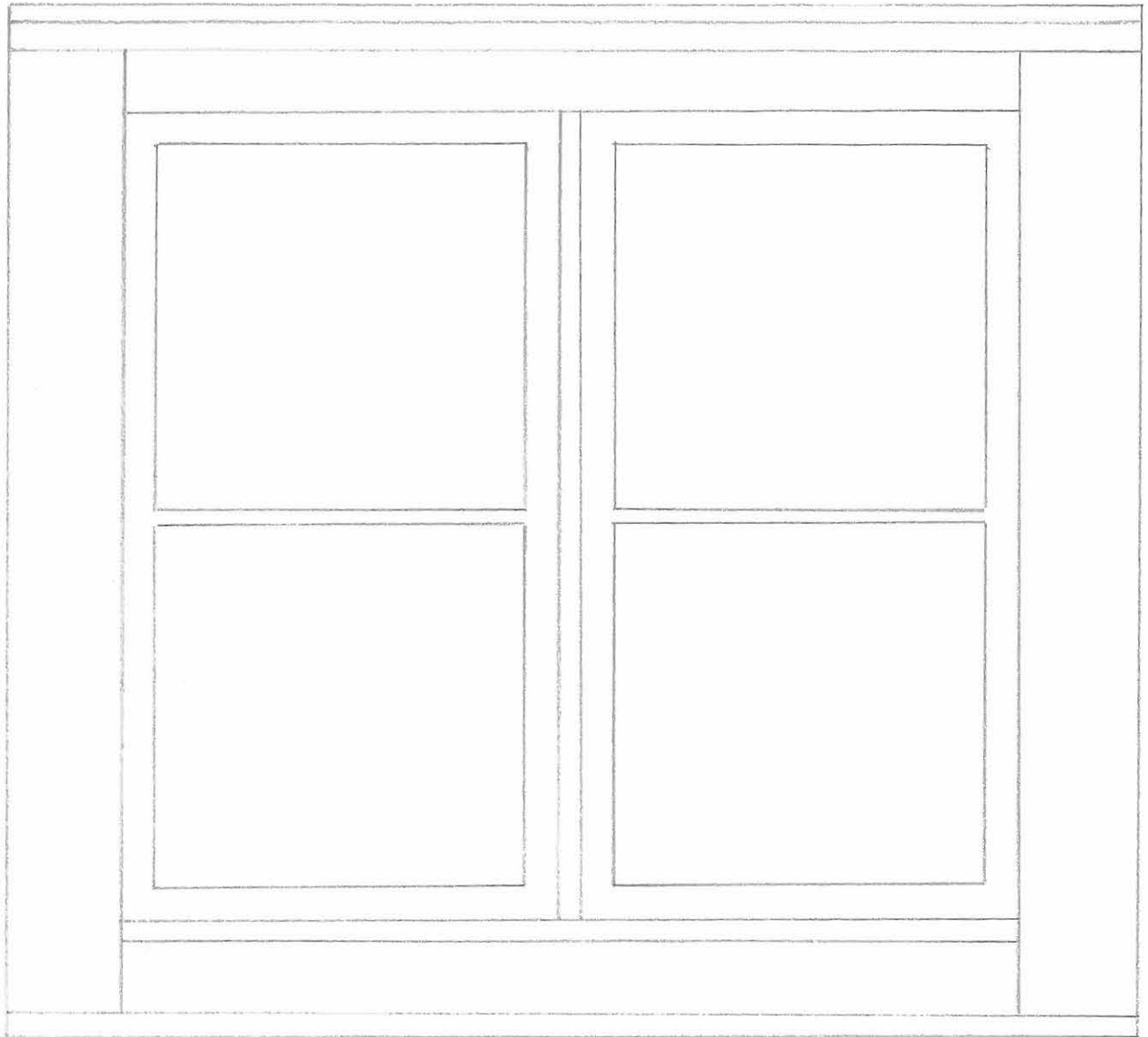

ylähallin ikkuna

liite 7.

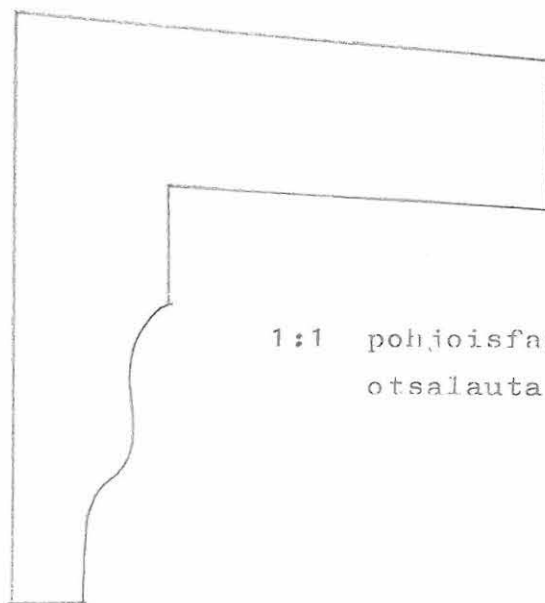

1:10 itäpääty

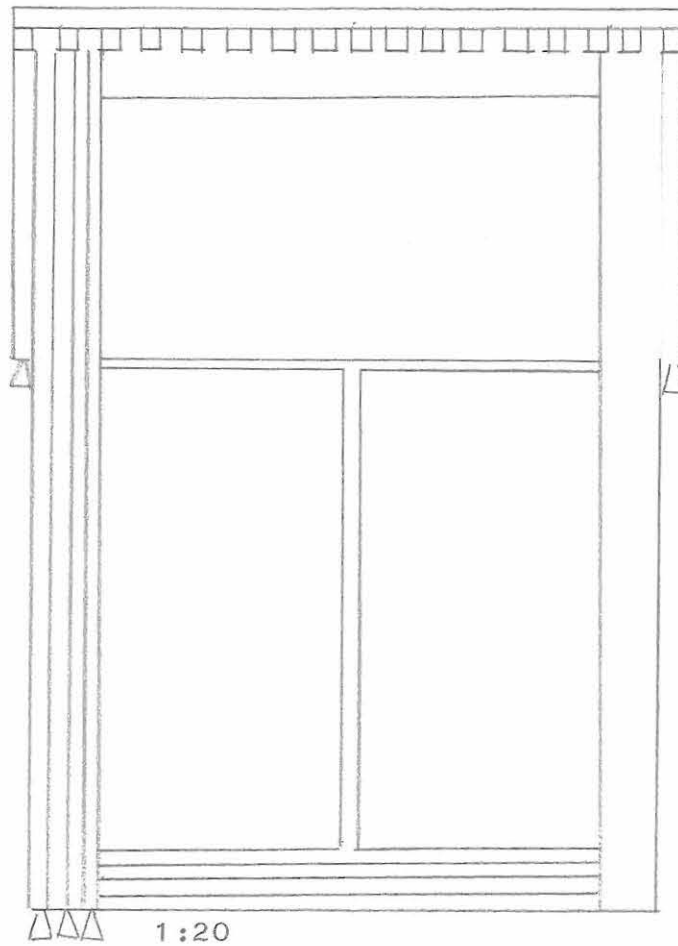
1:10 eteläfasadi, alakerran 4-ruutuikkuna

tyyppi I

1:1 pohjoisfasadi, alakerran ikkunan
otsalauta

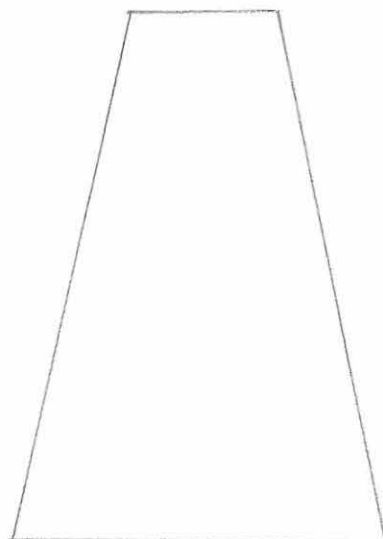
liite 9.

yläkerran ikkuna, korjattu 1940-luvulla, empire- listat.

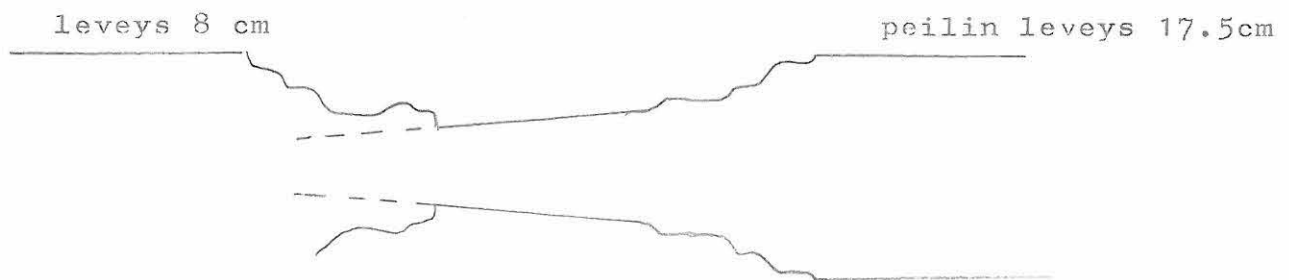

1:2 vuorilistan profiili

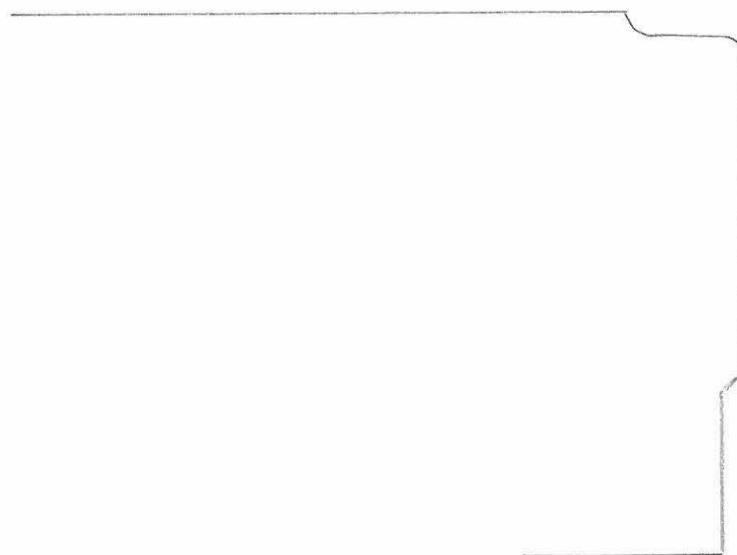

1:1 vuorilistan pisara, tyven paksuus 2.5 cm

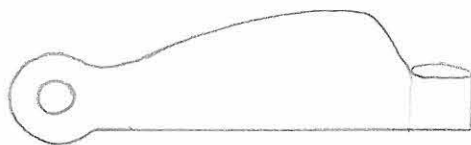
liite 10.

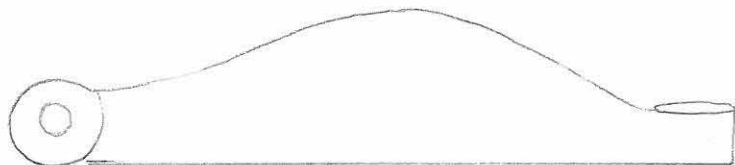
1:1 yläkerran pariovien vuorilista

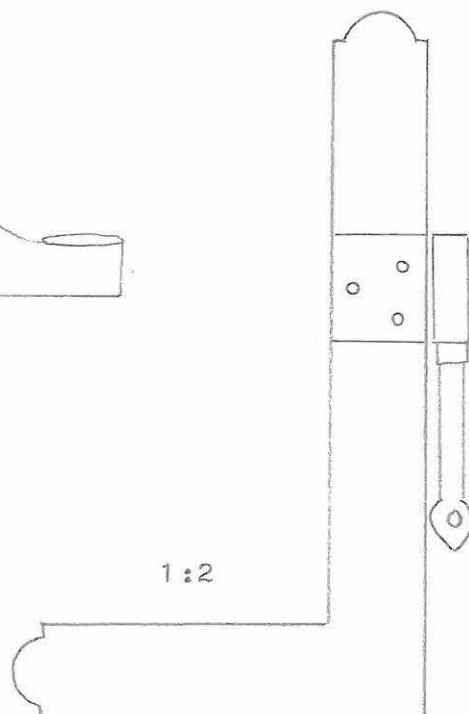
1:1 alakerran salin ikkunalautaprofiili

1:1 ikkunahakaset

kulmarauta ja sarana

Johan Ramsay
d.1641

Hans d.1675, Clas d.1687

Anders Erik d.
1735

Anders d.1701, Johan d.1739

Alexander Vilhelm d.1762

Fredrik Adolf d.1783

Anders Henrik d.ä.
d.1782

Gustav Vilhelm
d.1776

Anders Henrik d.y.
d.1795

Christer Vilhelm
d.1796

Fredrik
d.1831

Otto Vilhelm
d.1806

Anders Johan
d.1811

Alexander
d.1851

Fredrik Adolf
d.1853

Adolf Henrik
d.1838

Johan Vilhelm
d. 1840

Carl August
d.1855

Gustav Adolf
d.1859

Anders Edvard
friherre
Ramsay
d.1877

Ote Ramsayn sukutaulusta, jonka tarkoituksena on osoittaa ne läheiset sukulaisuussuhteet, jotka vallitsivat Nynäsin omistajien ja Heinolan maaherrojen välillä 1700-luvun lopulla, aikana, jolloin Nynäs sai upean juh-lakerroksen ja jolloin, nyt jo purettu, Heinolan maaherran residenssi rakennettiin.

De Geerin jälkeen maaherran virkaa hoisi Otto Vilhelm Ramsay neljä vuotta, aina vuoteen 1792.